

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod a pietate in deum leges exorsus est ut Moses Cap. xi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

ceterisq; uitis, quæ in ciuitatibus maxime sunt liberos. His talibusq; latius narratis, uitas hominum, qui post diluuium fuerunt exposuit. Deinde ad Græcorum antiquitatem descendit, ut ad Hebræorum Moses. Eorum igitur meminit, qui præclara facinora in Troia fecerunt. Disciplinam Lacedæmoniorum ciuilem non prætermittit. Persarum quoque uitas, tamen eorum qui recte, quam eorum qui perperam uixerant nobilissimorum tetigit. Et post historiam huiusmodi legum positionem aggressus est, adeo etiã in his Mosi doctrinam admiratus est.

Quod a pietate in deum leges exorsus est ut Moses.

CAPVT XI.

Cum Moses uniuersas leges suas disciplinamq; uiuendi a pietate in deum dependere uoluerit, ac ideo a creatore omnium initium librorum suorum fecerit, & res humanas a diuinis dependere docuerit, ipsasq; diuinas ad deum creatorem omnium retulerit, opere præcium est considerare quomodo Plato eum diligentissime sequens, cretensium ac Lacedæmoniorum leges inuolat. Mosaycam quoque legem apte probat sic in primo de legibus dicens. Cretensium leges omnibus Græcis non maxime conferunt, ita enim recte posite sunt, ut utentes eis cum omnia bona inde consequantur felices sint. Dupliciter autem bona dicuntur, alia enim humana sunt, alia diuina, dependent autem a diuinis humana. Diuinis igitur, quæ maiora sunt susceptis, minora etiam possident. Illis autem spiritibus, utrisq; ciuitas priuatur. Minorum quoque primũ est sanitas, deinde pulchritudo, tertio uires ad cursum, & ad alios corporis motus, quarto diuitiæ, quæ non cæcæ sunt, ut uulgo dicitur, si prudentiam sequuntur, quæ quidem prudentia diuinarum rerum prima est, deinde ratione habita moderatio. Ex his duobus fortitudine adhibita, iustitia tertio emergit, quarto & fortitudo, quæ omnia natura rebus humanis anteponuntur. Quare oportet, ut legislator hunc ordinem sequatur, deinde mandandum ciuibus, ut ad hæc respicientes operentur. Humana enim ad diuina, diuina uero ad principem intellectum referenda sunt. Et post pauca. Omnibus istis legislator custodes præficiet, eos, qui prudentia & uera laude gaudet, ut intellectus hæc omnia moderationi atq; iustitiæ coniuncta, non autem diuitias, aut ambitionem sequatur. Quæ omnia

E ij in

192 DE PRAEPARATIONE EVANGELICA

in legibus Iouis & Apollinis Pythij, quas Minos & Lycurgus composuerunt, inesse uidebitis. Parent enim his, qui artificio & exercitatione legum peritiam habent; ceteris uero nullo pacto. Moses quippe multo prius a diuina doctrina facto principio, & uiuendi disciplina ad illam relata, omnibus principes atque custodes dei sacerdotes praefecit, uiros scilicet iustos prudentiae ac uerae laudis amatores.

Quod a pueritia in legalibus pueri exercendi ludo sunt

CAPVT. XII.

Consulo igitur, ut ab ineunte pueritia inquit ludendo atque studendo rebus tamen semper congruenter, has res pueri percipiant. Hoc enim modo in bonos uiros euadent. Si enim agricolam quendam aut aedificatorem probum fore desideramus, eum in tenera aetate ludentem, pueriles quasdam domos aedificare uidebimus, aut instrumenta quaedam agriculture fabricare, quae quauis inutilia sint, ad imitationem tamen utilium uerorumque instrumentorum non parum conferunt. In omnibus enim etiam ludendo conari debemus, ut puerorum studia & cupiditates eo uertamus, quo ipsos peruenire desideramus. Caput autem doctrinae infantium alimentum est, quod ludentium animum ad expectandum illud adducet, quo in uirili aetate ipsos uti decreuimus. Multo breuius hoc Moses atque dilucidius. Et erunt uerba haec inquit, quae ipse tibi hodie praecipio in corde tuo, & in anima tua, & propones ea filiis tuis, quod ex prisca consuetudine ad hodiernam usque diem diligenter Iudaei conseruant. In secundo autem legum, *Disciplinam* inquit appello uirtutem, quae puerorum animos continere potest, uoluptas enim & dolor, amor & odium quam recte fieri potest antequam ratione moueantur, in animos eorum fluunt, ut facilius cum ad ratiocinandum perueniant, conuenienter rationi omnia peragant, quorum conuenientia uirtus perfecta est. Assuescant ergo a pueritia dolore ac uoluptate recte moueri, ut a principio usque ad extremum uita oderint, quae odisse oportet, & ament quae amanda sunt. Sed multo ante Dauid, quae odio insequenda, & quae amanda sunt iuuenibus, & prouectis similiter declarauit dicens. Venite filij, audite me, timorem domini docebo uos. Quis est homo qui uult uitam, diligit dies uidere bonos. Prohibe linguam tua a malo, & labia tua
nelo/